

Joannes autem insecutus est eos, donec venit Cedronem, quam ædificavit:

10 Et fugerunt uique ad turres, quæ erant in agris Azoti, & succendit eas igni. Et ceciderunt ex illis duo millia virorum, & reversus est in Judæam in pace.

11 Et Ptolemæus filius Abobi constitutus erat dux in campo Jericho, & habebat argentum, & aurum multum,

12 Erat enim gener summi sacerdotis.

13 Et exaltatum est cor ejus, & volebat obtinere regionem, & cogitabat dolum aduersus Simonem, & filios ejus, ut tolleret eos.

14 Simon autem, perambulans civitates, quæ erant in regione Judææ, & sollicitudinem gerens earum, descendit in Jericho ipse, & Mathathias filius ejus, & Judas, anno centesimo septuagesimo septimo, mense undecimo: hic est mensis Sabbath.

15 Et suscepit eos filius Abobi in munitiunculam, quæ vocatur Doch, cum dolo, quam ædificavit: & fecit eis convivium magnum, & abscondit illic viros.

16 Et cum inebriatus esset Simon, & filii ejus, surrexit Ptolemæus cum suis, & sumplerunt arma sua, & intraverunt in convivium, & occiderunt eum, & duos filios ejus, & quosdam pueros ejus.

17 Et fecit deceptionem magnam in Israel, & reddidit mala pro bonis.

18 Et scripsit hæc Ptolemæus, & misit regi; ut mitteret ei exercitum in auxilium, & traderet ei regionem, & civitates eorum, & tributa.

19 Et misit alios in Gazaram tollere Joannem: & tribunis misit epistolas, ut venirent ad se, & daret eis argentum, & aurum, & dona.

20 Et alios misit occupare Jerusalem, & montem templi.

21 Et præcurrens quidam, nuntiavit Joanni in Gazara, quia periit pater ejus, & fratres ejus, & quia misit te quoque interfici.

22 Ut audivit autem, vehementer expavit: & comprehendit viros, qui venerant perdere eum, &

& occidit eos: cognovit enim quia quærebant eum perdere.

23 Et cætera sermonum Joannis, & bellorum ejus, & bonarum virtutum, quibus fortiter gessit, & ædificii murorum, quos extruxit, & rerum gestarum ejus:

24 Ecce hæc scripta sunt in libro dierum sacerdotii ejus, ex quo factus est princeps sacerdotum post patrem suum.

LIBER SECUNDUS MACHABÆORUM.

CAPUT PRIMUM.

Judæi habitantes Jerosolymis scribunt Judæis in Ægypto commorantibus mortem Antiochi ac suorum, quæ in Perside contigerat, gratias Deo agentes: & hortantes, ut celebrent diem scenopægiæ & diem dati ignis post reductionem captivitatis: cujus rei narratur hic historia, & oratio Nehemiæ.

1 **F**RATRIBUS, qui sunt per Ægyptum, Judæis, salutem dicunt fratres, qui sunt in Jerosolymis, Judæi, & qui in regione Judææ, & pacem bonam.

2 Beneficiat vobis Deus, & meminerit testamenti sui quod locutus est ad Abraham, Isaac, Jacob servorum suorum fidelium:

3 Et det vobis cor omnibus, ut colatis eum, & faciatis ejus voluntatem corde magno, & animo volenti.

4 Adaperiat cor vestrum in lege sua, & in præceptis suis, & faciat pacem.

5 Exaudiat orationes vestras, & reconcilietur vobis, nec vos deferat in tempore malo.

6 Et nunc hic sumus orantes pro vobis.

7 Regnante Demetrio, anno centesimo sexagesimo nono, nos Judæi scripsimus vobis in tri-

bulatione & impetu, qui supervenit nobis in istis annis, ex quo recessit Jason a sancta terra, & a regno.

8 Portam succenderunt, & effuderunt sanguinem innocentem: & oravimus ad Dominum, & exauditi sumus, & obtulimus sacrificium, & similaginem, & accendimus lucernas, & proposuimus panes.

9 Et nunc frequentate dies scenopegiæ mensis Casleu.

10 Anno centesimo octogesimo octavo, populus, qui est Jerosolymis, & in Judæa, Senatusque & Judas, Aristobolo magistro Ptolemæi regis, qui est de genere chrislorum sacerdotum, & his, qui in Ægypto sunt, Judæis salutem, & sanitatem.

11 De magnis periculis a Deo liberati, magnifice gratias agimus ipsi, utpote qui adversus talem regem dimicavimus.

12 Ipse enim ebullire fecit de Perfide eos, qui pugnauerunt contra nos, & sanctam civitatem.

13 Nam cum in Perfide esset dux ipse, & cum ipso immensus exercitus, cecidit in templo Nanææ, consilio deceptus sacerdotum Nanææ.

14 Etenim cum ea habitaturus venit ad locum Antiochus, & amici ejus, & ut acciperet pecunias multas dotis nomine.

15 Cumque proposuissent eas sacerdotes Nanææ, & ipse cum paucis ingressus esset intra ambitum sani, clausurunt templum,

16 Cum intrasset Antiochus: apertoque occulto aditu templi, mittentes lapides percusserunt ducem, & eos qui cum eo erant, & diviserunt membratim, & capitibus amputatis foras projecerunt.

17 Per omnia benedictus Deus, qui tradidit impios.

18 Facturi igitur quinta & vigesima die mensis Casleu purificationem templi, necessarium duximus significare vobis: ut & vos quoque agatis diem scenopegiæ, & diem ignis, qui datus est quando Nehemias ædificato templo & altari obtulit sacrificia.

19 Nam cum in Perfidem ducerentur patres nostri, sacerdotes, qui tunc cultores Dei erant, acceptum ignem de altari occulte absconderunt in valle, ubi erat puteus altus, & ficus, & in eo contutati sunt eum, ita ut omnibus ignotus esset locus.

20 Cum autem præterissent anni multi, & placuit Deo ut mitteretur Nehemias a rege Perfidis: nepotes sacerdotum illorum, qui absconderant, misit ad requirendum ignem: & sicut narraverunt nobis, non invenerunt ignem, sed aquam crassam.

21 Et jussit eos haurire, & afferre sibi: & sacrificia, quæ imposita erant, jussit sacerdos Nehemias aspergi ipsa aqua, & ligna, & quæ erant superposita.

22 Utque hoc factum est, & tempus affuit, quo sol refulsit, qui prius erat in nubilo, accensus est ignis magnus, ita ut omnes mirarentur.

23 Orationem autem faciebant omnes sacerdotes, dum consummaretur sacrificium, Jonatha inchoante, cæteris autem respondentibus.

24 Et Nehemiæ erat oratio hunc habens modum. DOMINE Deus omnium creator, terribilis, & fortis, justus, & misericors, qui solus es bonus rex,

25 Solus præstans, solus justus, & omnipotens, & æternus, qui liberas Israel de omni malo, qui fecisti patres electos, & sanctificasti eos:

26 Accipe sacrificium pro universo populo tuo Israel, & custodi partem tuam, & sanctifica.

27 Congrega dispersionem nostram, libera eos, qui serviunt Gentibus, & contemptos & abominatos respice: ut sciant Gentes quia tu es Deus noster.

28 Afflige opprimentes nos, & contumeliam facientes in superbia.

29 Constitue populum tuum in loco sancto tuo, sicut dixit Moyses.

30 Sacerdotes autem psallebant hymnos, usquequo consumptum esset sacrificium.

31 Cum autem consumptum esset sacrificium,

ex residua aqua Nehemias iussit lapides majores perfundi.

32 Quod ut factum est, ex eis flamma accensa est: sed ex lumine, quod refulsit ab altari, consumpta est.

33 Ut vero manifesta est res, renuntiatum est regi Persarum quod in loco, in quo ignem absconderant hi, qui translati fuerant sacerdotes, aqua apparuit, de qua Nehemias, & qui cum eo erant, purificaverunt sacrificia.

34 Considerans autem rex, & rem diligenter examinans, fecit ei templum, ut probaret, quod factum erat.

35 Et cum probasset, sacerdotibus donavit multa bona: & alia atque alia munera, & accipiens manu sua, tribuebat eis.

36 Appellavit autem Nehemias hunc locum Nephthar, quod interpretatur purificatio. Vocatur autem apud plures Nephi.

CAPUT II.

Jeremias sub Babylonicam captivitatem tradit^o transmigrantibus igne & lege Dei, in eo monte ad quem ascendens Moyses vidit terram promissionis; abscondit tabernaculum, arcam & altare incensi, ut ibi essent usque ad populi reditum ex captivitate Babylonica; quedam Moyfi & Salomonis facta hic attinguntur: de factis Judæ Machabæi & fratrum ejus, de quo quinque Jasonis volumina in unum hunc librum contrahuntur.

I Nvenitur autem in descriptionibus Jeremiæ prophetæ, quod iussit eos ignem accipere, qui transmigrabant: ut significatum est, & ut mandavit transmigratis.

2 Et dedit illis legem, ne obliviscerentur præcepta Domini, & ut non exerrarent mentibus videntes simulachra aurea, & argentea, & ornamenta eorum:

3 Et alia hujusmodi dicens, hortabatur, ne legem amoverent a corde suo.

4 Erat autem in ipsa scriptura, quomodo tabernaculum, & arcam iussit propheta divino responso ad se facto comitari secum, usquequo exiit in montem,

fem, * in quo Moyses ascendit & vidit Dei hæreditatem. * Deut. 34 1.

5 Et veniens ibi Jeremias invenit locum speluncæ: & tabernaculum, & arcam, & altare incensi intulit illuc, & ostium obstruxit.

6 Et accesserunt quidam simul, qui sequebantur, ut notarent sibi locum: & non potuerunt invenire.

7 Ut autem cognovit Jeremias, culpans illos, dixit: Quod ignotus erit locus, donec congreget Deus congregationem populi, & propitius fiat:

8 Et tunc Dominus ostendit hæc, & apparebit Majestas Domini, & nubes erit, sicut & Moyfi manifestabatur, & * sicut cum Salomon petiit, ut locus sanctificaretur magno Deo, manifestabat hæc * 3. Reg. 2. 11. 2. Par. 6. 14.

9 Magnifice etenim sapientiam tractabat: & ut sapientiam habens, obtulit sacrificium dedicationis, & consummationis templi.

10 * Sicut & Moyses orabat ad Dominum, & descendit ignis de cælo, & consumpsit holocaustum, sic * & Salomon oravit, & descendit ignis de cælo, & consumpsit holocaustum. * 2. Par. 7. 1.

11 Et dixit Moyses, * eo quod non sit comestum, quod erat pro peccato, consumptum est. * Levit. 10. 16.

12 Similiter & Salomon octo diebus celebravit dedicationem. 17.

13 Inferebantur autem in descriptionibus, & commentariis Nehemiæ hæc eadem: & ut construens bibliothecam congregavit de regionibus libros, & Prophetarum, & David, & epistolas Regum, & de donariis.

14 Similiter autem & Judas ea, quæ deciderant per bellum, quod nobis acciderat, congregavit omnia, & sunt apud nos.

15 Si ergo desideratis hæc, mittite, qui perferant vobis.

16 Acturi itaque purificationem scripsimus vobis: bene ergo facietis, si egeritis hos dies.

17 Deus autem: qui liberavit populum suum, & reddidit hæreditatem omnibus, & regnum, & sacerdotium, & sanctificationem,

* 17. ut.
3. c. 3.
Supra. 1.
29.

18 * Sicut promisit in lege, speramus quod cito nostri miserebitur, & congregabit de sub cœlo in locum sanctum.

19 Eripuit enim nos de magnis periculis, & locum purgavit.

20 De Juda vero Machabæo, & fratribus ejus, & de templi magni purificatione, & de aræ dedicatione:

21 Sed & de præliis, quæ pertinent ad Antiochum Nobilem, & filium ejus Eupatorem:

22 Et de illuminationibus, quæ de cœlo factæ sunt ad eos, qui pro Judæis fortiter fecerunt, ita ut universam regionem, cum pauci essent, vindicarent: & barbaram multitudinem fugarent,

23 Et famosissimum in toto orbe templum recuperarent, & civitatem liberarent, & leges, quæ abolitæ erant, restituerentur, Domino cum omni tranquillitate propitio facto illis:

24 Itemque ab Jasone Cyrenæo quinque libris comprehensa tentavimus nos uno volumine brevare.

25 Considerantes enim multitudinem librorum, & difficultatem volentibus aggredi narrationes historiarum propter multitudinem rerum,

26 Curavimus volentibus quidem legere, ut esset animi oblectatio: studiosis vero, ut facilius possint memoriæ commendare: omnibus autem legentibus utilitas conferatur.

27 Et nobis quidem ipsis, qui hoc opus brevandi causa suscepimus, non facilem laborem, immo vero negotium plenum vigiliarum, & sudoris assumpsimus.

28 Sicut hi, qui præparant convivium, & quarunt aliorum voluntati parere propter multorum gratiam, libenter laborem sustinemus.

29 Veritatem quidem de singulis auctoribus concedentes, ipsi autem secundum datam formam brevitati studentes.

30 Sicut enim novæ domus architecto de universa structura curandum est: ei vero, qui pingere

re curat, quæ apta sunt ad ornatum, exquirenda sunt: ita æstimandum est & in nobis.

31 Etenim intellectam colligere, & ordinare sermonem, & curiosius partes singulas quasque disquirere, historiæ congruit auctori:

32 Brevitatem vero dictionis sectari, & executiones rerum vitare, brevianti concedendum est.

33 Hinc ergo narrationem incipiemus: de præfatione tantum dixisse sufficiat: stultum etenim est ante historiam effluere, in ipsa autem historia succingi.

CAPUT III.

Simon templi præpositus thesauros ejus Apollonio duci prodit: ad quos rapiendos missus a rege Heliodorus, post fusas Judæorum orationes, a Deo percutitur, sed Oniæ pontificis sacrificio ac precibus liberatur, actisque Deo & Oniæ gratiis, narrat regi ac cæteris omnibus Dei magnalia.

1 | Gitur cum sancta civitas habitaretur in omni pace, leges etiam adhuc optime custodirentur, propter Oniæ pontificis pietatem, & animos odio habentes mala,

2 Fiebat, ut & ipsi reges, & principes locum summo honore dignum ducerent, & templum maximis muneribus illustrarent:

3 Ita ut Seleucus Asiæ rex de redditibus suis præstaret omnes sumptus ad ministerium sacrificiorum pertinentes.

4 Simon autem de tribu Benjamin præpositus templi constitutus, contendebat, obstante sibi principe sacerdotum, iniquum aliquid in civitate moliri.

5 Sed cum vincere Oniam non posset, venit ad Apollonium Tharsæ filium; qui eo tempore erat dux Cœlesyriæ, & Phœnæ cis:

6 Et nuntiavit ei, pecuniis innumerabilibus plenum esse ærarium Jerosolymis, & communes copias immensas esse, quæ non pertinent ad rationem sacrificiorum: esse autem possibile sub potestate regis cadere uni versa

7 Cumque retulisset ad regem Apollonius de pecuniis, quæ d-latæ erant, ille accitum Heliodorum, qui erat super negotia ejus, misit cum mandatis, ut prædictam pecuniam transportaret.

8 Statimque Heliodorus iter est aggressus, specie quidem quasi per Cœlesyriam, & Phœnicen civitates esset peragraturus, revera autem regis propositum perfecturus.

9 Sed, cum venisset Jerosolymam, & benigne a summo Sacerdote in civitate esset exceptus, narravit de dato iudicio pecuniarum: & cujus rei gratia adesset, aperuit: interrogabat autem, si verè hæc ita essent.

10 Tunc summus Sacerdos ostendit deposita esse hæc, & victualia viduarum, & pupillorum:

11 Quædam vero esse Hircani Tobia viri valde eminentis, in his, quæ detulerat impius Simon: univèrsam autem argenti talenta esse quadringenta, & auri ducenta.

12 Decipi vero eos, qui credidissent loco, & templo, quod per univèrsam mundum honoratur, pro sui veneratione, & sanctitate omnino impossibile esse.

13 At ille pro his, quæ habebat in mandatis a rege, dicebat omni genere regi ea esse deferenda.

14 Constituta autem die intrabat de his Heliodorus ordinaturus. Non modica vero per univèrsam civitatem erat trepidatio.

15 Sacerdotes autem ante altare cum stolis sacerdotalibus jactaverunt se, & invocabant de cœlo eum, qui de depositis legem posuit, ut his, qui deposuerant ea, salva custodiret.

16 Jam vero qui videbat summi sacerdotis vultum, mente vulnerabatur: facies enim & color immutatus declarabat internum animi dolorem.

17 Circumfusa enim erat mœstitia quædam viro, & horror corporis, per quem manifestus aspicientibus dolor cordis ejus efficiebatur.

18 Alii

18 Alii etiam gregatim de domibus confluebant, publica supplicatione obsecrantes, pro eo quod in contemptum locus esset venturus.

19 Accinctæque mulieres ciliciis pectus, per plateas confluebant. Sed & virgines, quæ conclusæ erant, procurrebant ad Oniam, aliæ autem ad muros, quædam vero per fenestras aspicebant:

20 Univèrsæ autem protendentes manus in cœlum, deprecabantur.

21 Erat enim misera commissa multitudinis, & magni sacerdotis in agone constituti expectatio.

22 Et hi quidem invocabant omnipotentem Deum, ut credita sibi his, qui crediderant, cum omni integritate conservarentur.

23 Heliodorus autem, quod decreverat, perficiebat eodem loco ipse cum satellitibus circa ærarium præfens.

24 Sed spiritus omnipotentis Dei magnam fecit suæ ostensionis evidentiam, ita ut omnes, qui ausi fuerant parere ei, ruentes Dei virtute in dissolutionem, & formidinem converterentur.

25 Apparuit enim illis quidam equus terribilem habens sessorem, optimis operimentis adornatus: isque cum impetu Heliodoro priores calces elisit, qui autem ei sedebat, videbatur arma habere aurea.

26 Alii etiam apparuerunt duo juvenes virtute decori, optimi gloria, speciosique amictu, qui circumsteterunt eum, & ex utraque parte flagellabant, sine intermissione multis plagis verberantes.

27 Subito autem Heliodorus concidit in terram, eumque multa caligine circumfusum raperunt, atque in sellâ gestatoria positum ejecerunt.

28 Et is, qui cum multis cursoribus, & satellitibus prædictum ingressus est ærarium, portabatur nullo sibi auxilium ferente, manifesta Dei cognita virtute:

29 Et ille quidem per divinam virtutem jacebat mutus, atque omni spe & salute privatus.

30 Hi autem Dominum benedicebant, quia magnificabat locum suum: & templum, quod paulo ante timore ac tumultu erat plenum, apparente omnipotente Domino, gaudio & lætitia impletum est.

31 Tunc vero ex amicis Heliodori quidam rogabant confestim Oniam, ut invocaret Altissimum, ut vitam donaret ei, qui in supremo spiritu erat constitutus.

32 Considerans autem summus sacerdos ne forte rex suspicaretur malitiam aliquam ex Judæis circa Heliodorum consummatam, obtulit pro salute viri hostiam salutarem.

33 Cumque summus sacerdos exoraret, iidem juvenes eisdem vestibus amici, astantes Heliodoro, dixerunt: Oniæ sacerdoti gratias agere nam propter eum Dominus tibi vitam donavit.

34 Tu autem a Deo flagellatus, nuntia omnibus magnalia Dei, & potestatem. Et his dictis, non comparuerunt.

35 Heliodorus autem, hostia Deo oblata, & votis magnis promissis ei, qui vivere illi concessit, & Oniæ gratias agens, recepto exercitu, repedabat ad regem.

36 Testabatur autem omnibus ea, quæ sub oculis suis viderat opera magni Dei.

37 Cum autem rex interrogasset Heliodorum, quis esset aptus adhuc semel Jerosolymam mitti, ait:

38 Si quem habes hostem, aut regni tui insidiatorem, mitte illuc, & flagellatum eum recipies, si tamen evaserit: eo quod in loco sit vere Dei quædam virtus.

39 Nam ipse, qui habet in cœlis habitationem, visitator, & adiutor est loci illius, & venientes ad malefaciendum percutit, ac perdit.

40 Igitur de Heliodoro, & ærarii custodia, ita res se habet.

CAPUT IV.

Onias ob Simonis detractiones ad Seleucum concessit: cujus pontificatum ambiens frater ejus Jason, promisit regi plurima talenta; acceptoque pontificatu omnem Dei cultum pervertit; quem pon-

pontificatu privari curat Menelaus, plura regi talenta pollicitus: cui promissa non præstanti succedit frater ipseus Lyfimachus: Onias cum Menelaum de sacrilegio argueret, illius suasu ab Andronico perimitur; propter quod jussu Antiochi in eodem loco Andronicus interimitur: Lyfimachus a populo oppresso Menelaus apud regem accusatus, intercedentibus donis absolvitur, occijs innocentibus ejus accusatoribus.

1 Simon autem prædictus pecuniarum & patriæ delator, male loquebatur de Onia tanquam ipse Heliodorum instigasset ad hæc, & ipse fuisset incensor malorum:

2 Provisio, emque civitatis, ac defensorem gentis suæ, & æmulatorem legis Dei audebat insidiatorem regni dicere.

3 Sed, cum inimicitia in tantum procederet, ut etiam per quosdam Simonis necessarios homicidia fierent:

4 Considerans Onias periculum contentionis, & Apollonium insanire, utpote ducem Cœlesyriæ, & Phœnicis, ad augendam malitiam Simonis, ad regem se contulit.

5 Non ut civium accusator, sed communem utilitatem apud semetipsum universæ multitudinis considerans.

6 Videbat enim sine regali providentia impossibile esse pacem rebus dari, nec Simonem posse cessare a stultitia sua.

7 Sed post Seleuci vitæ excessum, cum suscepisset regnum Antiochus; qui Nobilis appellabatur, ambiebat Jason frater Oniæ summum sacerdotium:

8 Adito rege, promittens ei argenti talenta trecenta sexaginta, & ex redditibus aliis talenta octoginta,

9 Super hæc promittebat & alia centum quinquaginta, si potestati ejus concederetur gymnasium, & ephebiæ sibi constituere, & eos, qui in Jerosolymis erant, Antiochenos scribere.

10 Quod cum rex annuisset, & obtinuisset principatum, statim ad gentilem ritum contribules suos transferre cepit.

11 Et amotis his, quæ humanitatis causa Judæis a regibus fuerant constituta, per Joannem patrem Eupolemi, qui apud Romanos de amicitia, & societate functus est legatione legitima, civium jura destituens, prava instituta sanciebat.

12 Etenim ausus est sub ipsa arce gymnasium constituere, & optimos quosque epheborum in lupanariis ponere.

13 Erat autem hoc non initium, sed incrementum quoddam, & profectus gentilis, & alienigenæ conversationis, propter impii, & non sacerdotis Jasonis nefarium, & inauditum scelus:

14 Ita ut sacerdotes jam non circa altaris officia dediti essent, sed contempto templo, & sacrificiis neglectis festinarent participes fieri palæstræ, & præbitionis ejus injustæ, & in exercitiis disci.

15 Et patrios quidem honores nihil habentes, Græcas glorias optimas arbitrabantur:

16 Quarum gratia periculosa eos contentio habebat, & eorum instituta æmulabantur, ac per omnia his consimiles esse cupiebant, quos hostes, & peremptores habuerant.

17 In leges enim divinas impie agere impune non cedit: sed hoc tempus sequens declarabit.

18 Cum autem quinquennalis agon Tyri celebraretur, & rex præfens esset,

19 Misit Jason facinorosus ab Jerosolymis viros peccatores, portantes argenti didrachmas trecentas in sacrificium Herculis, quas postulaverunt hi, qui asportaverant, ne in sacrificiis erogarentur, quia non oporteret, sed in alios sumptus eas deputari.

20 Sed hæc oblata sunt quidem ab eo, qui miserat, in sacrificium Herculis: propter præfentes autem datæ sunt in fabricam navium triremium.

21 Misso autem in Ægyptum Apollonio Mnesthei filio propter primates Ptolemæi Philometoris regis, cum cognovisset Antiochus alienum se a negotiis regni effectum, propriis utilitatibus consulens, profectus inde venit Joppen, & inde Jerosolymam.

22 Et

22 Et magnifice ab Jason, & civitate susceptus, cum facularum luminibus, & laudibus ingressus est: & inde in Phœnicem exercitum convertit.

23 Et post triennii tempus misit Jason Menelaum supradicti Simonis fratrem portantem pecunias regi, & de negotiis necessariis responsa perlaturum.

24 At ille commendatus regi, cum magnificasset faciem potestatis ejus, in semetipsum retorfit summum sacerdotium, superponens Jasoni talenta argenti trecenta.

25 Acceptisque a rege mandatis, venit, nihil quidem habens dignum sacerdotio, animos vero crudelis tyranni, & feræ belluæ iram gerens.

26 Et Jason quidem, qui proprium fratrem captivaverat, ipse deceptus profugus in Ammanitem expulsus est regionem.

27 Menelaus autem principatum quidem obtinuit: de pecuniis vero regi promissis, nihil agebat, cum exactiorem faceret Sosstratus, qui archi erat præpositus:

28 Nam ad hunc exactio vectigalium pertinebat: quam ob causam utrique ad regem sunt advocati.

29 Et Menelaus amotus est a sacerdotio, succedente Lyfimacho fratre suo: Sosstratus autem prælatus est Cypriis.

30 Et cum hæc agerentur, contigit, Tharsenses, & Mallotas seditionem movere, eo quod Antiochi regis concubinæ dono essent dati.

31 Festinanter itaque rex venit sedare illos, relicto suffecto uno ex comitibus suis Andronico.

32 Ratus autem Menelaus accepisse se tempus opportunum, aurea quædam vasa e templo furatus donavit Andronico, & alia vendiderat Tyri, & per vicinas civitates.

33 Quod cum certissime cognovisset Onias, arguebat eum, ipse in loco tuto se continens Antiochiæ secus Daphnem.

34 Unde Menelaus accedens ad Andronicum, rogabat ut, Oniam interficeret. Qui cum venisset ad

ad Oniam, & datis dextris cum iurejurando (quamvis esset ei suspectus) suavisset de asylo procedere, statim eum peremit, non veritus iustitiam.

35 Ob quam causam non solum Judæi, sed aliæ quoque nationes indignabantur, & moleste ferebant de nece tanti viri iniusta.

36 Sed regressum regem de Ciliciæ locis adierunt Judæi apud Antiochiam, simul & Græci: conquerentes de iniqua nece Oniæ.

37 Contristatus itaque animo Antiochus propter Oniam, & flexus ad misericordiam, lacrymas fudit, recordatus defuncti sobrietatem & modestiam.

38 Accensisque animis Andronicum purpurâ exortum, per totam civitatem jubet circumduci: & in eodem loco, in quo in Oniam impietatem commiserat, sacrilegum vita privari, Domino illi condignam retribuente pœnam.

39 Multis autem sacrilegiis in templo a Lyfimacho commissis Menelai consilio, & divulgata fama, congregata est multitudo adversum Lyfimachum multo jam auro exportato.

40 Turbis autem insurgentibus, & animis irâ repletis, Lyfimachus armatis fere tribus millibus iniquis manibus uti cœpit, duce quodam tyranno, cœtate pariter, & dementia provectoro.

41 Sed ut intellexerunt conatum Lyfimachi, alii lapides, alii fustes validos arripuerunt: quidam verò cinerem in Lyfimachum jecere.

42 Et multi quidem vulnerati, quidam autem & prostrati, omnes vero in fugam conversi sunt: ipsum etiam sacrilegum secus ærarium interfecerunt.

43 De his ergo cœpit iudicium adversus Menelaum agitari.

44 Et cum venisset rex Tyrum, ad ipsum negotium detulerunt missi tres viri a senioribus,

45 Et cum superaretur Menelaus, promisit Ptolemæo multas pecunias dare ad suadendum regi.

46 Itaque Ptolemæus in quodam atrio positum quasi refrigerandi gratia regem adiit, & deduxit e sententia:

47 Et

47 Et Menelaum quidem universæ malitiæ reum criminibus absolvit; miseros autem, qui etiam apud Scythas causam dixissent, innocentes judicarentur, hos morte damnavit.

48 Cito ergo injustam pœnam dederunt, qui pro civitate, & populo; & sacris vasis causam persecuti sunt.

49 Quam ob rem Tyrii quoque indignati, erga sepulturam eorum liberalissimi extiterunt.

50 Menelaus autem propter eorum, qui in potentia erant, avaritiam, permanebat in potestate, crescens in malitia ad insidias civium.

CAPUT V.

Armatus exercitus, ipsorumque congressiones Jerosolymis in aere quadraginta diebus conspicuntur: Iason Jerusalem invadens, & civis crudeliter trucidans apud externos misere moritur: Antiochus, innumeris in Jerusalem trucidatis, vincis ac venundatis, templum spoliatus: & discedens, relinquit crudeles præpositos, qui populum affligant: rursumque misso duce Apollonio plurimos interfecit: Judas vero Machabæus cum suis in desertum locum secessit.

1 **E**odem tempore Antiochus secundam professionem paravit in Ægyptum.

2 Contigit autem per universam Jerosolymorum civitatem videri diebus quadraginta per aera equites discurrentes, auratas stolas habentes, & hastis, quasi cohortes, armatos,

3 Et cursus equorum per ordines digestos, & congressiones fieri cominus, & scutorum motus, & galeatorum multitudinem gladiis districtis, & telorum jactus, & aureorum armorum splendorem, omnisque generis loricarum.

4 Quapropter omnes rogabant in bonum monstra converti.

5 Sed cum falsus rumor exisset, tanquam vita excessisset Antiochus, assumptis Iason non minus mille viris, repente aggressus est civitatem: & civibus ad murum convolantibus ad ultimum apprehensa civitate, Menelaus fugit in arcem:

6 Iason

6 Jason vero non parcebat in cæde civibus suis, nec cogitabat prosperitatem adversum cognatos malum esse maximum, arbitrans hostium & non civium se trophæa capturum.

7 Et principatum quidem non obtinuit, finem vero insidiarum suarum confusionem accepit, & profugus iterum abiit in Ammanibem.

8 Ad ultimum, in exitium sui conclusus ab Areta Arabum tyranno fugiens de civitate in civitatem, omnibus odiosus, ut refuga legum & execrabilis, ut patriæ & civium hostis, in Ægyptum extrusus est:

9 Et qui multos de patria sua expulerat, peregre periiit, Lacedæmonas profectus, quasi pro cognatione ibi refugium habiturus:

10 Et qui insepultos multos abjecerat, ipse & illamentatus, & insepultus abjicitur, sepultura neque peregrina usus, neque patrio sepulchro participans.

11 His itaque gestis, suspicatus est rex societatem deserturos Judæos: & ob hoc profectus ex Ægypto efferatis animis, civitatem quidem armis cepit.

12 Jussit autem militibus interficere, nec parere occurrentibus, & per domos ascendentes trucidare.

13 Fiebant ergo cædes juvenum, ac seniorum, & mulierum, & natorum exterminia, virginumque & parvulorum neces.

14 Erant autem toto triduo octoginta millia interfecti, quadraginta millia vincti, non minus autem venundati.

15 Sed nec ista sufficiunt: ausus est etiam intrare templum universa terra sanctius, Menelao ductore, qui legum, & patriæ fuit proditor:

16 Et scelestis manibus sumens sancta vasa, quæ ab aliis regibus, & civitatibus erant posita ad ornatum loci, & gloriam, contrectabat indigne, & contaminabat.

17 Ita alieratus mente Antiochus, non considerabat quod propter peccata habitantium civitatem, modicum Deus fuerat iratus: propter quod & accidit circa locum despectio:

18 Alio-

18 Alioquin nisi contigisset eos multis peccatis esse involutos, * sicut Heliodorus, qui missus est a Seleuco rege ad expoliandum ærarium, etiam hic statim adveniens flagellatus, & repullus utique fuisset ab audacia.

19 Verum non propter locum, gentem: sed propter gentem, locum Deus elegit.

20 Ideoque & ipse locus particeps factus est populi malorum: postea autem fiet socius bonorum, & qui derelictus in ira Dei omnipotentis est, iterum in magni Domini reconciliatione cum summa gloria exaltabitur.

21 Igitur Antiochus mille & octingentis ablatis de templo talentis, velociter Antiochiam regressus est, existimans se præ superbia terram ad navigandum, pelagus vero ad iter agendum deducendum propter mentis elationem.

22 Reliquit autem & præpositos ad affigendam gentem: Jerosolymis quidem Philippum genere Phrygem, moribus crudeliorem eo ipso, a quo constitutus est.

23 In Garizim autem Andronicum, & Menelaum, qui gravius quam cæteri imminabant civibus.

24 Cumque appositus esset contra Judæos, misit odiosum principem Apollonium cum exercitu viginti & duobus millibus, præcipiens ei omnes perfectæ ætatis interficere; mulieres ac juvenes vendere.

25 Qui cum venisset Jerosolymam, pacem simulans, quievit usque ad diem sanctum sabbati: & tunc feriatis Judæis arma capere suis præcepit.

26 Omnesque, qui ad spectaculum procefferant, trucidavit: & civitatem cum armatis discurrens, ingentem multitudinem peremit.

27 Judas autem Machabæus, qui decimus fuerat, secesserat in desertum locum, ibique inter feras vitam in montibus cum suis agebat: & feni cibo vescentes, demorabantur, ne participes essent coinquinationis.

CAPUT VI.

Per ducem a rege missum Judæi a lege Dei arcen-
tur, templumque foedissime profanatur, & Judæi
etiam per varias regiones dispersi ad idolorum
coguntur sacrificia: describitur duarum mulierum
supplicium, eo quod filios suos circumcidissent: sab-
batumque celebrantes concremantur: ostenditur ta-
men hæc afflictio non esse Dei deserentis, sed suos
corripientis: egregium Eleazari senis martyrium
nolentis porcinis vesci carnibus, nec id simulare.

1 SED non post multum temporis misit rex se-
nem quendam Antiochenum, qui compell-
eret Judæos, ut se transferrent a patriis, & Dei
legibus:

2 Contaminare etiam quod in Jerosolymis erat
templum, & cognominare Jovis Olympii: & in
Garizim, prout erant hi, qui locum inhabitabant,
Jovis hospitalis.

3 Pessima autem & universis gravis erat malo-
rum incurio;

4 Nam templum luxuria, & comestationibus
Gentium erat plenum, & scortantium cum mere-
tricibus, sacratisque ædibus mulieres se ultro in-
gerebant, intro ferentes ea, quæ non licebat.

5 Altare etiam plenum erat illicitis, quæ legi-
bus prohibebantur.

6 Neque autem sabbata custodiebantur, neque
dies solemnes patrii servabantur, nec simpliciter
Judæum se esse quisquam confitebatur.

7 Ducebantur autem cum amara necessitate in
die natalis regis ad sacrificia: & cum Liberi sacra
celebrarentur, cogebantur hedera coronati Libe-
ro circuire.

8 Decretum autem exit in proximas Gentilium
civitates, suggerentibus Ptolemæis, ut pari mo-
do & ipsi adversus Judæos agerent, ut sacrifi-
carent:

9 Eos autem, qui nollent transire ad instituta
Gentium, interficerent: erat ergo videre mis-
eriam.

10 Duæ enim mulieres delatæ sunt natos suos
circumcidisse: quas infantibus ad ubera suspentis,
cum

eum publice per civitatem circumduxissent, per
muros præcipitaverunt.

11 Alii vero, ad proximas coeundas speluncas,
& latenter sabbati diem celebrantes, cum indica-
ti essent Philippo, flammis succensi sunt, eo quod
verebantur propter religionem & observantiam,
manu sibimet auxilium ferre.

12 Obsecro autem eos, qui hunc librum lectu-
ri sunt, ne abhorrescant propter adversos casus,
sed reputent, ea quæ acciderunt, non ad in-
teritum, sed ad correptionem esse generis
nostri.

13 Etenim multo tempore non finire peccato-
ribus ex sententia agere, sed statim ultiones adhi-
bere, magni beneficii est indicium.

14 Non enim, sicut in aliis nationibus, Domi-
nus patienter expectat, ut eas, cum judicii dies
advenerit, in plenitudine peccatorum puniat:

15 Ita & nobis statuit, ut, peccatis nostris in
finem devolutis, ita demum in vos vindicet.

16 Propter quod nunquam quidem a nobis mi-
sericordiam suam amovet: corripiens vero in ad-
versis populum suum non derelinquit.

17 Sed hæc nobis ad commonitionem legentium
dicta sint paucis. Jam autem veniendum est ad
narrationem.

18 Igitur Eleazarus unus de primoribus scriba-
rum, vir ætate proventus, & vultu decorus,
aperto ore hians compellebatur carnem porcinaam
manducare.

19 At ille gloriosissimam mortem magis quam
odibilem vitam complectens, voluntarie præbat
ad supplicium.

20 Intuens autem, quemadmodum oporteret
accedere, patienter sustinens, destinavit non ad-
mittere illicita propter vitæ amorem.

21 Hi autem, qui astabant, iniqua miseratione
commoti, propter antiquam viti amicitiam, tol-
lentes eum secreto rogabant afferri carnes, qui-
bus vesci ei licebat, ut simularetur manducasse,
sicut rex imperaverat de sacrificii carnibus:

22 Ut, hoc facto, morte liberaretur: &

propter veterem viri amicitiam, hanc in eo faciebant humanitatem.

23 At ille cogitare cepit ætatis ac senectutis suæ eminentiam dignam, & ingenitæ nobilitatis canitiem, atque a puero optimæ conversationis actus: & secundum sanctæ & a Deo conditæ legis constituta, respondit cito, dicens, præmitti se velle in infernam.

24 Non enim ætati nostræ dignum est, inquit, fingere: ut multi adolescentium, arbitantes Eleazarum nonaginta annorum transisse ad vitam alienigenarum:

25 Et ipsi propter meam simulationem, & propter modicum corruptibilis vitæ tempus decipiantur, & per hoc maculam, atque execrationem meæ senectuti conquiram.

26 Nam, etsi in præsentī tempore suppliciis hominum eripiar, sed manum Omnipotentis nec vivus, nec defunctus effugiam.

27 Quam ob rem fortiter vita excedendo, senectute quidem dignus apparebo:

28 Adolescentibus autem exemplum forte relinquam, si prompto animo, ac fortiter pro gravissimis ac sanctissimis legibus honesta morte perfungar. His dictis, confestim ad supplicium trahatur.

29 Hi autem, qui eum ducebant, & paulo ante fuerant mitiores, in iram conversi sunt propter sermones ab eo dictos, quos illi per arrogantiam prolatos arbitrabantur.

30 Sed, cum plagis perimeretur, ingemuit, & dixit: Domine, qui habes sanctam scientiam, manifeste tu scis, quia, cum a morte possem liberari, duos corporis sustineo dolores: secundum animam vero propter timorem tuum libenter hæc patior.

31 Et iste quidem hoc modo vita decessit, non solum juvenibus, sed & universæ genti memoriam mortis suæ ad exemplum virtutis & fortitudinis derelinquens.

CAPUT VII.

Septem fratrum matrisque eorum ingentia fortissimeque tolerata supplicia, quod porcinis nollent

v. g.

vesci carnibus: & quam constanter regi ob suam crudelitatem ostenderit paratam esse damnationem, & mater suos filios sit exhortata.

1 Contigit autem & septem fratres una cum matre sua apprehensos, compelli a rege edere contra fas carnes porcinas, flagris, & tauris cruciatos.

2 Unus autem ex illis, qui erat primus, sic ait: Quid quæris, & quid vis discere a nobis? parati sumus mori magis, quam patrias Dei leges prævaricari.

3 Iratus itaque rex, jussit sartagine, & ollas æneas succendi: quibus statim succensis,

4 Jussit ei, qui prior fuerat locutus, amputari linguam: & cute capitis abstracta, summas quoque manus & pedes ei præscindi, cæteris ejus fratribus & matre insipientibus.

5 Et cum jam per omnia inutilis factus esset, jussit ignem admoventi, & adhuc spirantem torreri in sartagine: in qua cum diu cruciaretur, cæteri una cum matre invicem se hortabantur mori fortiter,

6 Dicentes: Dominus Deus aspiciet veritatem, & consolabitur in nobis, * quemadmodum in pro-
testatione cantici declaravit Moyses: Et in fer-
vis suis consolabitur. * Deut. 32. 26.

7 Mortuo itaque illo primo, hoc modo, sequentem deducebant ad illudendum: & cute capitis ejus cum capillis abstracta interrogabant, si manducaret prius, quam toto corpore per membra singula puniretur.

8 At ille, respondens patria voce, dixit: Non faciam. Propter quod & iste, sequenti loco, primi tormenta suscepit:

9 Et in ultimo spiritu constitutus, sic ait: Tu quidem scelestissime in præsentī vita nos perdis: sed rex mundi defunctos nos pro suis legibus in æternæ vitæ resurrectione suscitabit.

10 Post hunc tertius illuditur, & linguam postulatus cito protulit, & manus constanter extendit:

11 Et cum fiducia ait: E cælo ista possideo, Q q 3 sed

sed propter Dei leges nunc hæc ipsa despicio, quoniam ab ipso me ea recepturum spero :

12 Ita ut rex, & qui cum ipso erant, mirarentur adolescentis animum, quod tanquam nihil duceret cruciatum.

13 Et hoc ita defuncto, quartum vexabant similiter torquentes.

14 Et, cum jam esset ad mortem, sic ait : Potius est ab hominibus morti datos spem expectare a Deo, iterum ab ipso resuscitandos : tibi enim resurrectio ad vitam non erit.

15 Et cum admovissent quintum, vexabant eum. At ille respiciens in eum, dixit :

16 Potestatem inter homines habens, cum sis corruptibilis, facis quod vis : noli autem putare genus nostrum a Deo esse derelictum.

17 Tu autem patienter sustine : & videbis magnam potestatem ipsius, qualiter te, & sementuum torquebit.

18 Post hunc ducebant sextum, & is, mori incipiens, sic ait : Noli frustra errare : nos enim propter nosmetipsos hæc patimur, peccantes in Deum nostrum, & digna admiratione facta sunt in nobis :

19 Tu autem ne existimes tibi impune futurum, quod contra Deum pugnare tentaveris.

20 Supra modum autem mater mirabilis, & bonorum memoria digna, quæ pereuntes septem filios sub unius diei tempore conspiciens, bono animo ferebat propter spem, quam in Deum habebat :

21 Singulos illorum hortabatur voce patria fortiter, repleta sapientia : & femineæ cogitationi masculinum animum inferens,

22 Dixit ad eos : Nescio qualiter in utero meo apparuistis : neque enim ego spiritum & animam donavi vobis & vitam, & singulorum membra non ego ipsa compegi,

23 Sed enim mundi Creator, qui formavit hominis nativitatem, quique omnium invenit originem, & spiritum vobis iterum cum misericordia reddet & vitam, sicut nunc vosmetipsos despicitis propter leges ejus.

24 Antiochus autem, contemni se arbitratus, simul & exprobrantis voce despecta, cum adhuc adolescentior superesset, non solum verbis hortabatur, sed & cum juramento affirmabat, se divitem & beatum facturum, & translatum patriis legibus amicum habiturum, & res necessarias ei præbiturum.

25 Sed ad hæc cum adolescens nequaquam inclinaretur, vocavit rex matrem, & suadebat ei ut adolescenti fieret in salutem.

26 Cum autem multis eam verbis esset hortatus, promisit suam se filio suo.

27 Itaque inclinata ad illum, irridens crudelium tyrannum, ait patria voce : Fili mi, misere mei, quæ te in utero novem mensibus portavi, & lac triennio dedi & alui, & in ætatem istam perduxit.

28 Peto, nate, ut aspicias ad cælum & terram, & ad omnia quæ in eis sunt : & intelligas, quia ex nihilo fecit illa Deus, & hominum genus :

29 Ita fiet, ut non timeas carnificem istum, sed dignus fratribus tuis effectus particeps, suscipere mortem, ut in illa miseratione cum fratribus tuis te recipiam.

30 Cum hæc illa adhuc diceret, ait adolescens : Quem sustinetis ? non obedio præcepto regis, sed præcepto legis, quæ data est nobis per Moysem.

31 Tu vero, qui inventor omnis malitiæ factus es in Hebræos, non effugies manum Dei.

32 Nos enim pro peccatis nostris hæc patimur.

33 Et si nobis propter increpationem, & correctionem Dominus Deus noster modicum iratus est : sed iterum reconciliabitur servis suis.

34 Tu autem, o scelestè, & omnium hominum flagitiosissime : noli frustra extolli vanis spebus in servos ejus inflammatus.

35 Nondum enim omnipotentis Dei, & omnia inspicientis, judicium effugisti,

36 Nam fratres mei modico nunc dolore sustentato, sub testamento æternæ vitæ effecti sunt :

tu vero iudicio Dei iustas superbiam tuam poenas exolves,

37 Ego autem, sicut & fratres mei, animam & corpus meum trado pro patriis legibus: invocans Deum maturius genti nostrae propitium fieri, teque cum tormentis & verberibus confiteri, quod ipse est Deus solus.

38 In me vero & in fratribus meis desinet omnipotentis ira, quae super omne genus nostrum iuste superducta est.

39 Tunc rex accensus ira in hunc super omnes crudelius desavit, indigne ferens se derisum.

40 Et hic itaque mundus obiit, per omnia in Domino confidens.

41 Novissime autem post filios & mater consumpta est.

42 Igitur de sacrificiis, & de nimis crudelitibus satis dictum est.

CAPUT VIII.

Judas Machabaeus, invocato Dei auxilio, post aliquot victorias, Nicanorem, qui certam sibi de Judaeis pollicebatur victoriam, suos primum ad constantiam adhortatus, prosligavit, interfectis de ejus exercitu una cum Timotheo & Bachide plusquam 29000. ita ut Nicanor solus effugiens praedicaret Judaeos Deum habere protectorem.

1 Judas vero Machabaeus, & qui cum illo erant, introibant latenter in castella: & convocantes cognatos, & amicos, & eos, qui permanserunt in Judaismo, affuentes, eduxerunt ad se sex millia virorum.

2 Et invocabant Dominum, ut respiceret in populum, qui ab omnibus calcabatur: & misereretur templo, quod contaminabatur ab impiis;

3 Misereretur etiam exterminio civitatis, quae esset illico complananda, & vocem sanguinis ad se clamantis audiret;

4 Memoraretur quoque iniquissimas mortes parvulorum innocentum, & blasphemias nomini suo illatas, & indignaretur super his.

5 At Machabaeus, congregata multitudine, intolerabilis gentibus efficiebatur: ira enim Domini in misericordiam conversa est.

6 Et

6 Et superveniens castellis, & civitatibus improvisus, succendebat eas: & opportuna loca occupans, non paucas hostium strages dabat:

7 Maxime autem noctibus ad hujusmodi excursus ferebatur, & fama virtutis ejus ubique diffundebatur.

8 Videns autem Philippus paulatim virum ad profectum venire, ac frequentius res ei cedere prospere, ad Ptolemæum ducem Calesyriae, & Phoenicis scripsit, ut auxilium ferret regis negotiis.

9 At ille velociter misit Nicanorem Patrocli de primoribus amicis, datis ei de permixtis gentibus, armatis non minus viginti millibus, ut universum Judaeorum genus deleteret, adjuncto ei & Gorgia viro militari, & in bellicis rebus experientissimo.

10 Constituit autem Nicanor, ut regi tributum, quod Romanis erat dandum, duo millia talentorum de captivitate Judaeorum suppleret:

11 Statimque ad maritimas civitates misit, convocans ad coemptionem Judaicorum mancipiorum, promittens se nonaginta mancipia talento distracturum, non respiciens ad vindictam, quae eum ab Omnipotente esset consecutura.

12 Judas autem ubi comperit, indicavit his, qui secum erant Judaeis, Nicanoris adventum.

13 Ex quibus quidam formidantes, & non credentes Dei justitiae, in fugam vertebantur.

14 Alii, vero si quid eis supererat, vendebant, simulque Dominum deprecabantur, ut eriperet eos ab impio Nicanore, qui eos priusquam cominus veniret, vendiderat:

15 Et si non propter eos, propter testamentum tamen quod erat ad patres eorum, & propter invocationem sancti & magnifici nominis ejus super ipsos.

16 Convocatis autem Machabaeus septem millibus, qui cum ipso erant, rogabat, ne hostibus reconciliarentur, neque metuerent inique venientium adversum se hostium multitudinem, sed fortiter contenderent,

17 Ante oculos habentes contumeliam, quae

Qq 5 loco